

05

A

667

J. N. D. N. J. C.

DISSERTATIO METAPHYSICA

De

DISTINCTIONE,

Cujus

PARTEM PRIOREM,

Adspirante Divinâ Gratiâ,

Sub Moderamine

VIRI

*NOBILISSIMI, AMPLISSIMI atq; EXCEL-
LENTISSIMI,*

DN. CHRISTIANI DONATI,

Log. & Metaph. in Incluta hâc Electorali ad Albim

Prof. Publ. Celeberrimi

Domini Patroni atq; Fautoris etatem

devenerandi,

Placidæ disquisitioni submittit

M. JOHANNES HENRICUS Meel /

Argentorat.

Ad d. 28. Jan. ANNO 1680. h. lq; c.

WITTENBERGÆ,

Typis MATTHÆI HENCKELII, Acad. Typogr.

05 A 667

A Mat natura distinctionem, nec quicquam in eâ reperitur indistinctum. Affinitas datur & rerum convenientia, nulla vero ullibi confusio. Imò tam impossibile est in rebus quicquam dari, quod cum alio sit confusum, quàm impossibile est idem simul esse & non esse. Esset enim res illa id quod est, per propriâ essentiâ, & esset aliquid quod non est, per illâ essentiâ, cum qua confusa esset. Sicut si in unâ re confusa esset Essentia humana cum canina, illa res per essentiâ humanam esset homo, & non esset homo, per essentiâ caninam, adeoque simul esset & non esset, quod omnium absurdorum primum, atque maximum est. Naturam hâc in parte tanquam normam suam sequitur Intellectus noster atque ratio; quæ, quantum quidem id fieri potest, in id annititur, ut, quæ natura distinxit, ipsa quoque non confundat, sed tanquam distincta cognoscat. Et cum maxima intellectus perfectio sit, rem cognoscere sicut est, id vero fieri nequeat, nisi distinguendo aliena à propriis, extrâessentialia ab essentialibus, facile patet, quam necessarium sit nostro quoque Intellectui, bene distinguere. Imò propter imbecillitatem suam sæpe ad rei cognitionem intimiorem ea distinguere cogitur, quæ aliâs re ipsâ unum sunt atque idem: sed de hisce alibi fusius agitur. Nobis hâc vice sufficiat summam distinctionis in omni disciplinarum genere utilitatem exinde cognovisse, quam tritum illud communi sermone proverbium quoque confirmat, quo ille demum bene docere dicitur, qui bene distinguit. Quantus vero doctrinæ hujus usus est, tantis quoque ea implicita est difficultatibus, sive ipsam ejus naturam spectes: *Per distinctionem enim, inquit Svarez, uniuscujusque rei essentia seu quidditas attingitur, nam* *Disp. Met. 6. S. 1.*

Met. Div. P.
G. c. 13. ad
prac. 3.

dividendo unum ab alio, ad propriam uniuscujusque rei definitionem pervenitur. Unde, quam est difficile rerum essentias nosse, tantundem est, varios gradus & modos distinctionum explicare: Sive Autorum, Scholasticorum præcipuè, & qui eos secuti sunt, confusam admodum & perplexam in hac ipsâ tradendâ docendi rationem perpendas, ut verissimum sit, illos nullibi minus distinctè agere, quam ubi de distinctione agunt, *ut nesciam* (verba sunt Magnificatque Summè Rev. Dn. D. Calovii Patroni atque Præceptoris submissimè devenerandi) *quò fato in distinctione règnet confusio, & quæ evolvi videntur, datâ operâ quasi involvantur.* Nihilominus, utut difficultas hujus doctrinæ modo recensita me ab ejus tractatione deterrere potuisset, usus tamen ejusdem amplissimus, ut eam pro virili evolvendam susciperem, svasit ac impulit. Progrediar autem in ejus tractatione hòc ordine, ut in priori Sectione Quiditatem, eamque cum nominis, tum rei: in altera vero, quoadusq; quidem licebit, varietatem atque divisiones persequar. Adsit D. T. O. M. qui in distinctione Personarum unus est, Author, sicut omnium rerum, ita quoque omnis; quæ in rebus est, distinctionis, & dirigat mentem meam, ut hanc de distinctione doctrinam, distinctè proponere queam.

SECTIONIS I. quæ QUIDDITATEM

exhibet.

SUBSECTIO I. ὀνομαλογική.

§. I. Oritur autem vox distinctio à verbo distingvere, quod nonnullis est à dis & tingere, ut adeo vi nominis illa distincta dicantur, quæ alio atque alio colore tincta sunt, sicut vestimentum nigrum & viride propriè sunt distincta; usus tamen ab impositione deviavit, ut etiam quæ omni colore destituuntur, dummodo alio quocunque modo differant inter se, distincta dicantur; nomine à sensuum cognitione & rebus materialibus, à quibus nostra cognitio incipit, transumpto. Quamvis alii à verbo Tingere quod apud Plinium, alii à stingere, quod apud Plautum reperitur, id deducere malint. Est autem vox hæc ex numero τῶν πολλῶν

πολλῶν

πολλαχῶς λεγομένων. Sumitur enim. 1. *Grammaticè*, prout commoda, cola & puncta distinctionum nomine veniunt, vel 2. *Logicè* pro divisione æquivoci in sua æquivocata: quæ ratione opponitur divisioni pressè sumptæ, quæ rem ipsam in sua membra dividit. Sed hæc acceptiones sunt alienæ. 3. Igitur propius ad propositum nostrum accedendo, distinctio sumitur vel *Efficienter*, pro actu distingventis, sive id fiat per membra corporea, sive per mentis conceptus. Vel *formaliter*; Et sic iterum sumitur vel *concretivè*, ita ut includat ipsam rem ab alia dissentientem, vel *abstractivè* pro ipsa forma, quæ unum ab altero distinctum denominatur. Et hæc acceptio hic attenditur. Est autem & ipsa ambigua; vel enim *generalissimè* sumitur, prout tam distinctionem, rationis, quam realem, tam negativam, quam positivam includit; vel *Specialissimè*, prout modus diversitatis dicitur Oppositioni contradistinctus: vel *medio modo*, quo oppositionem includit, distinctionem vero rationis & negativam ex formali suo excludit. Et hæc est significatio propria, & hujus loci, uti ex inferius dicendis clarius patebit.

§. 2. Æquipollent autem distinctioni hoc modo acceptæ *Diversitas & Differentia*. Ita quidem, si diversitas non sumatur *Logicè* seu complexè, prout propositiones vel diversæ sunt, vel oppositæ, sed *incomplexè* & *in oppositione non (α) ad differentiam*, prout ea tantum diversa sunt, quæ se totis diversa sunt, & non in aliquo, seu conceptu univoco conveniunt, & per aliquod sui, seu conceptum differentialem differunt, quo sensu Arist. l. 10. Met. c. 5. t. 12. dicunt has voces accepisse, quamvis Fonseca verbis contextus illius hæc explicatione vim fieri non abs re judicet. Quicquid autem sit de hæc acceptione, id tamen liquet vocem diversitatis hoc modo, acceptam non æquipollere distinctioni, cum & homo à bestia, & corpus à spiritu realiter distingvantur, nec tamen hoc sensu diversa sint, sed differentia. Nec (β) *ad distinctionem*, quæ tunc solam negationem Identitatis realis dicere, diversitas autem insuper negationem similitudinis & convenientiæ addere videtur. vid. Svarez. Sed (γ) *ad Identitatem*, in qua acceptione certum est, frequenter istos terminos (diversitatem & distinctionem) accipi

Comm. in b. l.

Disp. 7. Met. S. 3. n. 6. p. m. 132.

Op. Met. P. 1.
l. 8. n. 11. p. m.
107.
Prim. Philos.
Ref. c. 10, S. 14.
n. 2.

equivollentes. vid. Scheiblerus. Frustra in contrarium nitente
P. Voetio, cujus probatio adducta, cum ex puris particularibus
procedat, minimè militat. Idem de Differentia judicium esto,
si sc. & hæc accipiatur non in contradistinctione ad diversitatem,
prout DEus à creaturis: it: Transcendentia, generalissima, &
juxta quosdam Individua distingvuntur, non ut differentia, sed ut
diversa, sed prout unum quodque Ens ab alio, cum quo non est
idem, differre dicitur.

§. 3. Ut autem tum hæc, tum ipsius distinctionis formale
clarius pateant, una atq; altera distinctionum nominalium su-
perius tactarū, evolvenda est atq; paucis, pro instituti ratione, ex-
plicanda. Dividitur autē distinctio ratione terminorū qui vel po-
sitivi sunt, vel negativi, in positivā & negativam. Positiva est, quæ in-
tercedit inter duo extrema positiva, sive illa sint Entia, sive Entis
modi. Negativa vero est vel inter Ens & non-Ens, sicut homo
vividus à mortuo, visus à cæcitate distingvuntur: vel inter non-
Entia, quæ planè diverso modo concipiuntur. Sic differt Cer-
berus, qui per modum canis tricipitis concipitur, à Chimærà, quæ
nobis repræsentatur per modum animalis, tergemini, quod sit
πρωτε λέων, ὀπιθεν τε δράκων, μίση τε χίμαιρα &c.

Hom. Iliad. 7.

Non esse autem veram distinctionem, nisi inter Entia positiva,
patet, cum distinctio quæ hujus loci est, sit membrum positivi at-
tributi Entis. Quomodo autem quod non est poterit aliquid
positivum sustinere à quo intrinsecè denominetur? potius non-
Entis nulla attributa &c. ex vulgato illo axioma agnoscenda.
Non enim Idem & diversum nisi sub Ente opponuntur, sicut clarè
docet Aristot. ubi etiam concludit: Διὸ τὸ ἕτερον ἢ λέγεται ἴδι
τῶν μὴ ὄντων (τὸ δὲ μὴ ταυτὸ λέγεται) ἴδι δὲ τῶν ὄντων. Diversum
non dicitur de non-Entibus (de iis vero non idem dicitur) sed de En-
tibus. Cum enim res per propriam Essentiam distingvantur,
juxta Axioma vulgare: Per quod quid constituitur, per illud et-
iam distingvitur: privationes vero & negationes essentia destitu-
antur, manifestum est, illas, sive cum positivis, quibus opponun-
tur, sive inter se invicem, nullius propriæ distinctionis relatio-
nem

l. 10. Met. c. 5.
t. 11.

nem vel fundare, vel terminare posse. Ut alia argumenta taceamus. Consentiant hanc in re nobiscum Suarez, Hurtadus, Joh. de Rada & Musæus. Cum autem non Entibus aliquando distinctio tribuitur, ἀναλόγως illud accipiendum, sicut iisdem alia quoque entium attributa, v. c. unitas, compositio, totalitas, partialitas &c: attribuuntur. Et ratione hujus ἀναλογίας divisiones quoque distinctio veræ hinc applicari possunt, ita ut alia dicatur realis, inter ea scil. quæ concipiuntur ut diversæ res, v. c. inter Chimæram & Cerberum: alia modalis, inter ea, quæ concipiuntur ut res & rei modus. v. c. in Hirco cervo, inter unionem hirci & ipsum hircum &c. sed nobis hinc non licet esse prolixis. Pergendum ad alia.

*Disp. Met. 7.
S. 1. n. 2. p. m.
121.
Disp. 6. Met.
S. 1. S. 1. p. m.
396.
P. 1. Controv.
4. p. m. 59. N. 1.
Inst. Met.
p. 440.*

§. 4. Est distinctio relativum quid, adeoque requirit tum extrema relationis hujus capacia, tum veram inter illa extrema habitudinem. Ex defectu prioris requisiti antecedentem divisionem ad æquivocas & nominales relegavimus: idem facturi in divisione statim subjungenda, propter posterioris absentiam in altero membro. Est ea, quæ distinctio dividitur in *Realem* & *Rationis* five *intentionalē*. Cujus distinctio fundamētum malè à quibusdā in hoc ponitur, quod omnia quæ distinguuntur vel sint Entia realia, vel rationis; quorum illa realiter, hæc ratione distinguuntur. Nec etiam illud est realitas fundamenti, quasi omnis illa distinctio, quæ fundamentum in re habet, realis sit, prout hanc divisionem tradit P. Voetius; cum hæc ratione inter Essentiam & attributa DEI vel realis distinctio, ac per consequens etiam compositio statuenda sit, vel nullus planè distinctiois modus relinquatur. Sed hoc genuinum est distinctiois hujus fundamentum, quod sicut quædam Essentiam suam ante mentis operationem, quædam non nisi per eandem habent; quorum illa realia, hæc rationis Entia dicuntur: ita etiam quædam ante operationem intellectus, quædam non nisi per eandem distinguuntur, quorum illa re, hæc ratione distincta vocantur. Est ergo distinctio realis, quam res habent ante mentis operationem; Intentionalis vero, quam res non nisi per mentis operationem obtinet, seu est eorum, quæ, cum à parte rei idem sint, per conceptus mentis distinguuntur. Aut si cum Musæo ex Aristot. ejus definitio-

*Prim. Philo.
ref. p. 239.*

*Inst. Met. C.
34. §. 22. L. 4.
Met. c. 11. t. 3.*

nem adornare velis, distincta ratione sunt, quæ, cum secundum rem sint idem & una natura, non una tamen ratione declarantur, ut Ens & unum.

§. 5. Ut autem in ea explicanda paulò accuratius versemur, considerabimus 1. *Subiectum* in quo ponenda sit distinctio rationis. In hoc assignando variant Authores, dum alii eam ponunt in conceptibus formalibus diversis, alii in diversis conceptibus Objectivis. Priori sententiæ subscribunt illi, qui distinctionem rationis definiunt, quod sit ea, quæ conceptus formalis alius est ab alio, quam sententiam inter alios tenet Vasquez citatus à Mendoza ut & Stahlus ubi vid. plura in hanc rem. Rationem inter alias hanc adducunt, quod aliàs distinctio rationis in ipso DEO ponenda esset, quod absolum videtur, cum DEUS in se indistinctus sit, & tantum ab intellectu nostro distingvatur, propter hujus in cognoscendo imbecillitatem. Imo meminit Mendoz. Tarantasi cujusdam, qui, quod in DEO videbatur ponere diversas formalitates Objectivas respondentes diversis actibus præcisivis Intellectus, adeò male audiverit, ut etiam accusatus fuerit. ap. Joh. Vercellensem Generalem familiæ Dominicanæ; & optat, ut omnes sententiæ hujus patroni deferrentur ad Judices, quo cogerentur deserere suam sententiam. Nihilominus in contrarium alii statuunt *Subiectum* distinctionis intentionalis non esse conceptus formales, sed Objectivos, ita ut hæc distinctio propriè non sit in intellectu, sed in Objecto. Rationes hi assertionis suæ ponunt. Quod 1. nullus conceptus formalis sit absque objectivo: 2. si distinctio hæc ponatur inter diversos conceptus formales, realis ea futura sit, non rationis, cum unus conceptus ab alio absque operatione mentis fictrice distingvatur. 3. Sicut Ens rationis non dicitur ille conceptus formalis, qui subjectivè in mente, adeoque reale quid est, sed illud objectum intellecto, quod cum non sit, per conceptum tamen formale representatur, ac si esset: Sic quoque distinctio rationis, licet non sit, nisi per conceptus mentis, tamen in illis formaliter non consistat, sed in objecto ratione distincto. Verum res videtur componi posse distingvendo 1. Inter hujus distinctionis fundamentum & formale, illud in diversitate conceptuum formalium consistere, non

1. part. Disp.

22 c. 1.

Disp. 6. Met.

S. 4. S. 40.

Inst. Met. c. 33.

P. 343. sqq.

l. cit.

non negatur: sed de hoc quæstio est. 2. Ex Hurtado, inter Objectum Specificativè & reduplicativè spectatum. Specificativè acceptum dicit entitatem illam, quæ terminat cognitionem, cum prædicatis illi convenientibus ante eam cognitionem, & sine dependentia ab illâ. Reduplicativè verò & in ratione objecti consideratum, significat Entitatem Objecti, involventem jam vel denominationem, vel effectum aliquem dependentem ex cognitione. Si Objectum igitur priori modo accipiatur, priori sententiæ utique concedendum, in DEO, præcisâ sc. cognitione, nullam esse distinctionem statuendam. Sin posteriori modo & reduplicativè, per posterioris sententiæ argumenta aliquid esse puto, in Objecto esse formale distinctionis formalis ponendum, adeoque hoc ipsum absque incommodo dici posse hujus distinctionis subiectum. Est igitur subiectum distinctionis intentionalis: α. Generalissime omne objectum intellectus, cum in omni objecto intellectus possit partiri conceptus distinctos inadæquatos. Licet enim distinctio rationis non requirat entia rationis ut extrema, potest tamen ad illa extendi. β. In specie, omne Ens reale. γ. Specialius, ipsum Ens simplicissimum. vid. Magnus noster Calovius. Solet autem hoc à quibusdam dividi in Subjectum *In hæc & Ab his*. Illud dicitur aggregatum plurium conceptuum sola ratione distinctorum: v. c. quando homo dividitur in animalitatem & rationalitatem. Hoc verò dicitur esse unus conceptus, solâ ratione ab alio distinctus, sicut Justitia DEI ab ejusdem Misericordia. II. *Terminos*, qui inverso ordine sunt ipsum Subjectum *Ab his*. Si enim rationalitatem ab animalitate distingvas, illa subjectum est, hæc terminus: Si verò vice versa ab hæc incipias, hæc Subjectum erit, illa terminus. III. *Formale*; quod à quibusdam ponitur in denominatione extrinsecâ: vid Stahl. ab aliis verò in relatione rationis, quibus & nos ad stipulamur; moti hisce argumentis, quod 1. distinctio formaliter sit relativum quid, dicit enim habitudinem unius ad aliud: Ergo etiam distinctio rationis, veræ distinctionis simia, per modum relationis concipienda: hæc autem relatio non realis est, cum fiat per mentis fictionem; 2. distinctio rationis in relatione rationis formaliter consistit. 2. Ubique distinguuntur & inter se conferuntur, quæ realiter distincta non sunt,

D. Met. 6. S. 4.
S. 44.

Met. Div. P. G.
c. 13.

Inst. Met.
p. 343.

B

sunt, ibi est relatio rationis: at distinctio rationis formaliter distinguit duos conceptus realiter eosdem, & unum cum alio, à quo distinguitur, confert. E. 3. si formale distinctionis hujus consisteret in denominatione extrinsecâ, sive in actione intellectus dominante rem distinctam, esset aliquid reale, non fictum; sed verum accidens.

§. 6. His ita explicatis facilius probatu erit, distinctionem rationis non nisi æquivocè sub distinctione quæ hujus loci est comprehendendi. Probatur autem id ipsum 1. quia formaliter, uti modo probatum, in rationis relatione consistit, quæ ad constituendum positivum entis attributum non sufficit. 2. Eo modo distinctio rationis est distinctio, quo Ens rationis Ens est. Atqui hoc æquivocè Ens est. E. Ratio consequentiæ patet, quia ratio non plus realitatis potest communicare Entis affectioni, quàm ipsi Enti, cum attributa Entis Transcendentia ipsam Essentiam intimè imbibant. 3. Si veris attributis annumeranda essent, quæ per rationis operationem ipsis assimilantur, etiam quæ per rationem composita essent, verè talia dicenda essent, adeoque simplicitas DEI periclitaretur. 4. Quæ solâ ratione eadem sunt verè non sunt eadem: E. Oppositorum enim eadem est ratio. Agnovit autem hoc nobiscum Svarez atque Mendoza.

§ 7. Licet autem ex dictis hæc divisio nominis tantum sit, *Vetus* tamen est, fatente vel ipso ejus impugnatore Fonseca: Ut malè Derodon & vel ipsa experientia reclamante neget dari distinctionem rationis, cum distinctio rationis fiat, ubicunque Intellectus diversimodè circa rem eandem versatur; Unde etiam ipse Aristoteles eam tradidit loco supra cit. & l. 10. Met. c. 5. t. II. Nec non *Adequata*, cum per terminos contradictorios constituitur. Quicquid enim quocunque modo distinctum est, vel tale est ante mentis operationem, vel non est, sed fit demum per eandem. Unde falluntur, qui vel distinctionem modalem, vel ex natura rei, (de quibus infra Sect. 2.) vel virtuales (quod facit Arriaga) superaddunt, cum omnes hæc vel sub reali, vel sub Intentionali, vel sub utràque, pro diversâ acceptione, contineri possint.

Vid. Stahl. & Ebel.

XI. S. 1. A. 1.

§. 8. Dis

Disp. Met. 7.

S. 1. n. 7.

Disp. M. 6. S. 2.

§. 11.

in L. 5. Met. c.

6. q. 4. S. 1.

Log. p. 80. conf.

Met. p. 41.

Disp. Met. 1.

S. 4. n. 97.

Inst. Met. p. 317.

Coll. Publ. D.

§. 8. Dividitur autem vulgo in distinctionem *rationis ratiocinantis*, quæ ab aliis (α) distinctio rationis puræ & (β) rationis factæ appellatur, & est, quando idem à se ipso distinguitur, ab intellectu sine fundamento in re, per repetitionem ejusdem conceptus formalis: vid. Suarez. Adeoque hæc distinctionis nomen non meretur, cum vix, ac ne vix quidem sit inter diversos conceptus formales; Unde etiam cum vix ullus ejus in Philosophia usus sit, à Philosophis meritò negligitur. vid. Mendoza. Et *rationis ratiocinatæ*; quæ sic dicitur, quod ratio ratiocinetur (barbare loquendo) hæc ad ratiocinandum moveatur per fundamentum in re: explicante Scheiblero. Ab aliis appellatur (α) formalis notionalis, (β) rationis conceptæ (γ) virtualis, & quasi realiter æquivalens: non quidem absolute, sed comparatè, & in respectu rationis ratiocinatæ, supra explicatæ. Describitur, quod sit alietas unius conceptus ab alio cum quo realiter idem est, per operationem mentis, cum fundamento in re. Ab aliis dicitur esse inter duos pluresve conceptus inadæquatos ejusdem rei. Ortum est hoc distinctionis genus ex imbecillitate intellectus nostri, qui cum uno conceptu totam rem penetrare non potest, partitur & distinguit eandem in diversos conceptus inadæquatos. Fundamentum autem hujus distinctionis ut plurimum sunt diversa connotata, ad quæ res aliqua respectum dicit. Sic cum unus effectus plures connotet causas, vel vice versa: Ipse effectus in respectu ad illas causas à se ipso ratione distinguitur, prout vel eum hæc, vel eum illa causa seorsim consideratur. Idem accidit causis in respectu ad diversas actiones vel effectus. Sic anima cum connotata Intellectione concipitur ut Intellectus, cum connotata volitione verò, ut voluntas; adeoque eadem anima, cum in Intellectum & voluntatem dividitur, pro ratione diversorum connotatorum quasi à se ipsa distincta concipitur. Duo autem potissimum de hisce connotatis notanda ex Hurtado: Primum, quod non semper, sed tantum ut plurimum reperiantur, cum Essentia DEI nihil extrinsecum connotet, quando ab attributis distinguitur: Unum quoque & Ens inter se absque connotatis talibus distinguantur. Unde quæ ratione ratiocinatâ differunt,

(α) Fons in l. 5.
Met. c. 6. q. 6.

S. 3.

(β) Scharf.
Theor. Transf.

p. 304

D. 8. Met. S. 1.
n. 4.

Dis. M. 6. S. 5.

§ 76.

Met. L. 1. c. 8.

n. 45.

(α) Dn. D. Calov.
Met. div.
h. l.

(β) Scharf.
Th. Transf.

p. 304.

γ Derodon

Log. p. 80.

Disp. M. 6. S. 5.

§ 78.

non absolutè dicenda sunt diversis connotatis distingvi: sed vel his, vel saltem diversis conceptibus formalibus. Alterum, quod conceptuum multiplicatio per connotata dupliciter fieri possit: 1. quando diversa cōnotata, diversis actibus intellectus respondent. 2. quando diversis actibus intellectus idem attingitur connotatū, sed diverso respectu. Sic eadem unio est qua materia formæ, & qua forma materiæ unitur; sicut una via est Athenis Thebas, & Thebis Athenas: si tamen eam considerem ut causalitatem materiæ, materia subjectum est, forma terminus: si tanquam causalitatem formæ, hanc per modum subjecti, illam per modum termini intellectui sisto. Fusius vero hæc deducere, instituti ratio non permittit: qui plura desiderat, adeat Mendozam, Musæum atque Stahlum. *Κεῖνήγία* denique hujus distinctionis tria potissimum sunt. 1. Subordinatio plurium in eadem serie prædicamentali. 2. Conceptuum diversitas in Ente simplicissimo. & 3. Definitionum formalis diversitas in Ente realiter eodem.

loc. cit. § D.
Pb. 9. S. s. §. 44.
Inst. Met.
p. 442. 444.
Inst. Met.
P. 346. sq.

§. 9. Dividitur 1. in *adequatam & inadequatam*. Illa aliàs dicitur *contradistinctorum*, & est, quando neutrum extremorum sub alterius conceptu includitur, Hæc, quæ aliàs vocatur *Includentis & Inclusi*, est, quando alterum extremorum in conceptu suo includit alterum. Illo modo distinguuntur *DEI*, || *Justitia & ejusdem Misericordia*, hōc modo *Animal & homo*. 2. In *Virtualem, Formalem & Modalem*. *Virtualis* dicitur eorum, quæ diversimodè sese exerunt, ac si essent virtutes agendi aliæ atque aliæ. Sic vis indurativa, liquefactiva, & calefactiva distinguuntur in radiis solaribus. *Modalis* est inter essentiam & determinationes essendi rationes s. modos latè dictos, vel etiam inter hos ad se invicem, si scilicet non sint oppositi. v. c. inter *Ens & Verum*, it. inter *Unum & Verum*. *Formalis* vero eorum esse dicitur, quæ unitivè sunt contenta; qualia dicuntur, tum *Essentialiter* subordinata, tum *Affectiones* ab *Essentiâ* realiter non diversæ. Ubi *Not.* 1. quod membra harum distinctionum sibi non immediatè opponantur; cum v. c. *Ens & Unum* distinguantur & formaliter, & modaliter: sed eatenus saltem adferantur, ut quadan-

tenus

tenus discernantur respectus illi diversi, quorum ratione quaedam dicuntur notionaliter differre. 2. Quod iidem termini ad realem quoque distinctionem applicari possint: virtualis enim vi nominis dicit distinctionem duorum, quæ se habent ut virtus & virtus: At virtus à virtute tam re, quam ratione, pro diversitate scil. exemplorum, distinguitur. Idem accidit Modali: quæ si sumatur in respectu ad modos specialiter dictos, vel etiam oppositos, realis est. Formalis verò, si distinctionem dicat inter duos conceptus formales subjectivos, ex supra dictis itidem realis est. Sed de his forsan inferius plura dicendi locus erit. Verum enim verò prolixiores ferè fuimus in nominis ratione explicanda, præcipuè quod posteriorem hanc divisionem attinet, idque propter usum quem habet in Philosophicis amplissimum. Properandum ergo ad alia. Restat autem in hac prima Sectione expedienda.

SUBSECTIO II. Πραγματολογική.

§. 10. Absolvitur hæc consideratione *conceptus* tum *contrahibilis*, tum *contrahentis*, cui Colophonis loco subjunguntur *κρητήρια*. *Conceptus* igitur *Contrahibilis* breviter in hoc consistit, quod sit *membrum*, (non integra affectio incomplexa.) *Attributi* (non modi contrahentis, qui quomodo ab attributis differat vid. ap. Magn. Dn. D. Calovium & Scheibler.) *Entis* (qualis, non specialium & determinatorum Entium, v. c. Corporis aut Spiritus) *Disiuncti* (unita enim attributa membra respuunt: qualis autem disjunctio: vid. ap. Scheibl.) *Principalis*, *Mediati* (vid. Magnif. Dn. D. Calov.) *mediante Unitate Enti conveniens* (Unitas enim vel spectatur *absolutè*, & sic fluit ex ea divisio entis in simplex & Compositum, &c: vel *relatè* ad aliud, & sic fundat divisionem Entis in Idem & Distinctum; quatenus enim unum ad aliud refertur, vel idem cum eo est, vel diversum).

§. 11. In *Conceptu contrahente* spectandum i. *Subiectum*, quod à nonnullis ponitur *conceptus* objectivus, cum, ut supra retulimus, ex opposito distinctionem intentionalem inter diver-

Met. Div. P. G.
c. 9. ad Prac. 1.
Op. Met. L. 2.
c. 1. n. 6.
Op. Met. L. 1.
c. 20. n. 17.
Met. Div. P.
G. c. 9.

fos

hos conceptus formales esse volunt. Sed, ut ibidem indicavi-
mus, inter conceptus objectivos datur etiam distinctio rationis,
& conceptus formales realiter, non solâ ratione distingvuntur.
Accedit, quòd esse Objectivû vel cognitum, per accidens sit ad
distinctionem realem. Est autem Subjectum veræ distinctionis
omne Ens (ampliando terminum ad omne id quod non est nihil,
ut etiam modos Entium comprehendat) quatenus ad aliud re-
fertur. II. *Terminus*, qui est inverso relationis, ordine ipsum
subjectum, ut supra quoque ostendimus. III. *Formale*, quod
non est *α. Modus* ab extremorum essentiâ realiter distinctus. Po-
sitis enim extremorum essentiis, etiamsi omnia alia removean-
tur, ponitur distinctio. Rursus ille modus si realiter ab essentia
distincta distingveretur, necesse esset id fieri rursus per aliam
distinctionem, quæ sit modus realiter distinctus, ab
extremis distinctis & sic progressus fietet in infinitum,
vel tandem concedendum, dari distinctionem, quæ ab
extremorum essentia realiter non distingvatur. Neque tamen
formaliter est ipsa *extrema distincta*: in quam sententiam incli-
nat Hurtadus, cum hæc formaliter dicant pluralitatem, quam
distinctio in formali suo non dicit. Licet ergo nihil ponat
realitatis præter ipsa extrema diversa, ponit tamen aliquid for-
malitatis. Nec etiam cum Svario & Rod. de Arriaga aliis-
que, distinctionis formale in *negatione* ponendum, cum di-
stinctio sit conceptus positivus, non negativus, quamvis nega-
tionem aliquam inferat, sine quâ vix explicari potest, iudice
Mendoza. Est enim attributi Entis positivi membrum, rebus
que citra mentis operationem competit; E. in negatione for-
maliter consistere nequit. Cum igitur formale hoc non sit
negatio, sed hæc ad distinctionem consequatur, nec etiam ipsa
extrema diversa, E. erit aliquid, quod ad extremorum diver-
sorum essentiam consequitur, Identitatis verò negationem
fundat, quod forsan, donec commodior vox substituatur,
Alietas non incommodè dici poterit. Positis enim extremis di-
versis, statim exurgit *Alietas unius ab altero*, quæ *Alietas no-*
stro

Disp. Met. 6.
S. 1. §. 4.

Disp. Met. 7.
S. 1. n. 2.

Disp. Met. 1.
S. 4. n. 94.
loc. cit. §. 4.

stro concipiendi modo negationem Identitatis fundat, sicut optimè judicat sapius laudatus Mendoza, *loc.cit.* §.5. Ex haftenus dictis igitur hæc erit distinctionis definitio:

Distinctio est membrum attributi Entis disjuncti, Principalis, Mediati, ex Unitate fluens, dicens Alietatem realem unius ab altero.

§. 12. Superest ut paucis tangamus *negationem* veræ & realis distinctionis, quæ vel vera sunt, vel fallacia. Vera iterum vel *Generalia* sunt, quorum potissima proferuntur 1. *Diversitas Essentia* sumptæ realiter, non intentionaliter, pro quavis formalitate. 2. *Separabilitas*, eaque realis, non mentalis tantum, sive mutua, sive non mutua, sive sit in respectu ad potentiam ordinariam, sive ad absolutam. Quocunque enim modo quid ab alio separari potest, indicium clarum est illud ab eo realiter differre. Separato enim uno conceptu, separantur omnia, quæ cum eo sunt idem, aliàs idem non esset idem. Hoc verò indicium nec primum est, nec adæquatum, ut bene judicat Ebelius: non adæquatum, quia non omnia realiter distincta sunt separabilia, sicut in divinis clarum est, in creatis verò idem adstruere tentat Roder. de Arriaga. Nec primum, cum ex antegresso actu separationis sæpe demum de potentia soleamus judicare. Ponitur autem ut certius & notius, quando haberi potest. 3. *Oppositio*, sive cum pugna sit & specialior, sive absque pugna. Sic realiter distingvi Tres Personas in divinis, ex oppositione Characterum hypostaticorum docemur. *Specialia* reperiuntur vel in *Substantiis*, ut ratio producentis & producti. Idem enim seipsum producere nequit, aliàs enim esset antequam se produceret, i. e. simul esset & non esset.

Vel

Coll. Publ. D.

9. S. 1.

D. Log. §. S. 1.

n. 5.

Vel in *Accidentibus* , ut *diversitas Subjectorum* , quod
αετιρησιον vel ponendum absolutè, juxta eos , qui unum
accidens pluribus Subjectis inesse impossibile judicant ,
vel limitatè ad potentiam ordinariam, juxta eos, qui
statuunt unum accidens per potentiam DEI absolutam
posse esse in diversis Subjectis, eo modo, quo unum corpus
in pluribus locis. Sed hanc controversiam nunc nostram
non facimus. *Falsa αετιρησια* qui nosse desiderat, profligata
legat ap. Scheiblerum L. 1. Met. c. 8. n. 21. sqq. & Ebe-
lium, Coll. Publ. Disp. XI. S. 1. A. 3. Et hic est
Sectionis Primæ

F I N I S.

05 A 667

ULB Halle 3
004 207 637

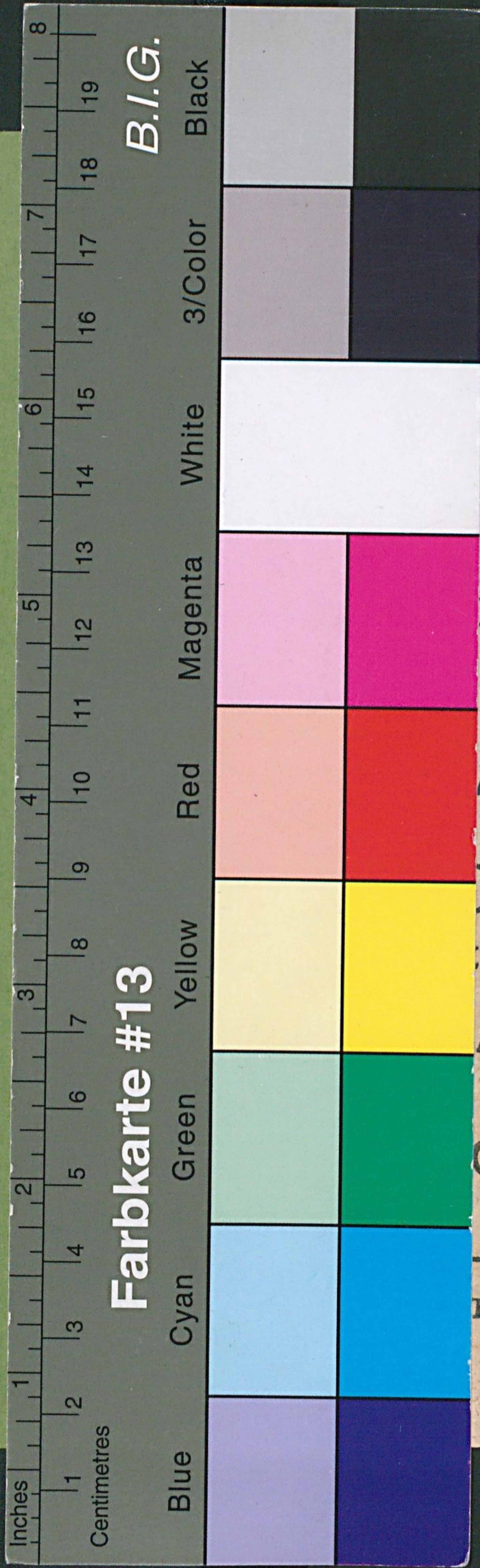

VOM

61.

Farbkarte #13

B.I.G.

J. N. D. N. J. C.

DISSERTATIO METAPHYSICA

De

STINCTIONE,

Cujus

PARTEM PRIOREM,

Inspirante Divinâ Gratiâ,

Sub Moderamine

V I R I

ILLISSIMI, AMPLISSIMI atq; EXCEL-

LENTISSIMI,

CHRISTIANI DONATI,

Metaph. in Incluta hâc Electorali ad Albim

Prof. Publ. Celeberrimi

Domini Patroni atq; Fautoris atatem

devenerandi,

Placidæ disquisitioni submittit

JOHANNES HENRICUS Meel /

Argentorat.

Ad d. 28. Jan. ANNO 1680. h. lq; c.

WITTENBERGÆ,

Typis MATTHÆI HENCKELII, Acad. Typogr.

